

Dejan Vuletić*

*Strategic Research Institute, University of Defence,
Belgrade, Republic of Serbia*

SECONDARY NATIONAL SECURITY: A CASE STUDY OF GREENLAND**

(Translation in *Extenso*)

Abstract

This paper examines the relationship between sovereignty and national security by questioning the assumption that they depend on one another. This paper aims to conceptualize secondary national security within the broader theoretical framework of Security Studies associated with the Copenhagen School and Stephen Krasner's understanding of sovereignty, and to apply this concept as an analytical framework in a qualitative case study of Greenland. The analysis demonstrates that national security can exist in the absence of full sovereignty through a configuration in which security provision is externalized, while security perception and the political articulation of security remain internalized. Greenland illustrates how political entities lacking independent military capabilities nevertheless develop autonomous security perceptions and security priorities. The findings indicate that security perception and provision can be institutionally separated yet politically interconnected. The paper concludes that national security is not a fixed, inherent

* E-mail address: dejan.vuletic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0001-9496-2259.

** This article is the result of the work on the project "Changes in the Strategic Environment of the Republic of Serbia – Trends and Implications Relevant to National Security and Defense" of the Strategic Research Institute (ISI/DH/2/26–28).

attribute of a sovereign state, but rather a variable, context-dependent phenomenon. For this reason, the concept of secondary national security provides a useful analytical framework for studying security practices under conditions of limited statehood.

Keywords: secondary national security, sovereignty, limited statehood, security governance, Greenland, security perceptions, externalization of security.

INTRODUCTION

The concept of national security has long been viewed as inseparable from the sovereign state. Certain classical and contemporary approaches within Security Studies assume that the state, as a political entity exercising supreme authority over a defined territory and population, serves as the primary referent object and the principal provider of security (Buzan 1991, 65; Walt 1991, 212). Within this framework, sovereignty is not merely a legal attribute, but also a practical precondition for the formulation and implementation of national security policy, primarily because of its connection with the monopoly over the legitimate use of force.

However, the development of contemporary security studies, particularly following the broadening and deepening of the concept of security and the emergence of critical approaches, has expanded the range of referent objects of security, which, in addition to the state, may also include individuals, social groups, nations, regional communities, economic systems, and even the biosphere (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998). In this context, the paper proceeds from the assumption that certain non-sovereign or partially sovereign political entities may also constitute significant referent objects of security under conditions of geopolitical competition and strategic dependence. The concept of secondary national security is introduced as an analytical framework for understanding these configurations.

Yet, developments in contemporary international relations increasingly call this assumption into question. The expansion of global governance structures, the proliferation of politically autonomous territories, and the growing complexity of security interdependence

have produced entities that do not fully correspond to the traditional model of sovereign statehood (Lake 2009, 18). Although such entities frequently lack independent military capabilities and do not exercise full control over their external security, they nonetheless articulate distinct security perceptions, priorities, and policy preferences.

This apparent mismatch between political authority and security capabilities raises a key analytical question: can national security exist in the absence of full sovereignty? This paper proceeds from the assumption that national security is not necessarily a function of full sovereignty, but rather the result of specific institutional and political configurations.

In response, this paper introduces the concept of secondary national security. The term refers to a form of security that emerges within political entities lacking full sovereign authority, especially in the domain of defense, but which still retain the ability to define and pursue their own security interests. In such configurations, security is at least partially externalized, typically guaranteed by a sovereign state, while the perception and articulation of security remain, to a significant extent, internal.

The paper analyzes Greenland, an autonomous territory within the Kingdom of Denmark, as an illustrative example. Greenland represents a particularly instructive case due to its combination of extensive internal self-government, the absence of independent military capacity, and its growing relevance within the Arctic region (Rahbek-Clemmensen 2017, 55). While Denmark formally retains responsibility for defense and foreign policy, Greenland has increasingly developed its own perspectives on issues such as resource security, climate change, and geopolitical positioning.

The paper is structured in several parts. It first examines the theoretical relationship between sovereignty and national security, highlighting its core assumptions and limitations. It then develops the concept of secondary national security as a distinct analytical category. This framework is subsequently applied to the case of Greenland to demonstrate how security can be conceptualized and practiced under conditions of incomplete sovereignty. The final section considers the broader implications of this concept for security policy, particularly in the context of small political entities, autonomous regions, and

other forms of dependent security arrangements. By reassessing the traditional equation of national security with the sovereign state, the paper introduces the concept of secondary national security as a new analytical category, aiming to contribute to a clearer and more comprehensive understanding of security in contemporary international relations.

NATIONAL SECURITY AND SOVEREIGNTY: THEORETICAL FOUNDATIONS

The concept of national security has historically been closely connected with the notion of sovereignty, as the state has been regarded in a significant part of the Security Studies and International Relations literature as the primary provider and guarantor of security (Waltz 1979; Buzan 1991; Krasner 1999). Within the classical Westphalian framework, the state is understood as the supreme political authority within a defined territory, possessing both the right and the capacity to ensure its own security (Krasner 1999, 20). Sovereignty implies not only formal independence but also effective control over internal and external security functions, including the organization and deployment of military force.

Within traditional security studies, this relationship has rarely been questioned. As Barry Buzan argues, the state functions simultaneously as the referent object of security and as its primary provider, thereby reinforcing an analytical framework in which national security is both defined by and dependent upon state sovereignty (Buzan 1991, 65). Similarly, Stephen Walt emphasizes that the core of security studies lies in the examination of threats to the state, particularly in the military domain, further consolidating the centrality of sovereignty (Walt 1991, 212). Under conditions of an anarchic structure of international relations, security perceptions and interpretations of threats remain, to a significant extent, shaped by the positions and interests of actors, further underscoring the relativity and contextuality of security (Proroković i Parezanović 2023, 13–14). However, this perspective remains limited because it assumes the institutional completeness of the state, which does not apply to many contemporary political entities.

However, this conventional linkage rests on a set of implicit assumptions that have increasingly come under scrutiny. It presumes that the state maintains a monopoly over the legitimate use of force within its territory, that the state possesses the institutional capacity to translate security perceptions into policy and action, and that sovereignty is indivisible and functionally comprehensive. While these assumptions may hold for fully consolidated states, they are less applicable to a growing number of political entities characterized by partial sovereignty, limited capacity, or external dependence.

In response, contemporary international relations scholarship has emphasized the variability and fragmentation of sovereignty. Stephen Krasner's distinction between different dimensions of sovereignty (domestic, interdependence, international legal...) demonstrates that states often lack full control across these domains (Krasner 1999, 9). This conceptual distinction enables the analysis of political entities that exercise authority in certain domains but lack it in others.

In this context, David A. Lake introduces the concept of hierarchy in international relations, arguing that interactions among political units are not always characterized by complete anarchy. Instead, relations of authority and dependence can emerge between states and subordinate entities, particularly in the domain of security (Lake 2009, 18). In such arrangements, weaker actors often delegate or relinquish certain aspects of their security to stronger actors in exchange for protection, resulting in structural asymmetries. This perspective is particularly important for understanding autonomous territories and non-sovereign political entities. Although such entities typically lack their own military capabilities and rely on external actors for defense, they retain varying degrees of political autonomy and internal governance. As a result, they occupy a hybrid position in the international system, between full sovereignty and complete dependence.

The expansion of the security agenda beyond the military domain has further complicated the relationship between sovereignty and security. The "widening" of security studies, associated with the Copenhagen School, has introduced additional sectors such as economic, environmental, and societal security (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 7). This broader understanding shifts attention away from an exclusive focus on territorial defense toward a more complex set of

vulnerabilities and threats, many of which do not require traditional military capabilities to be articulated or managed. This trend is also confirmed by domestic research indicating that contemporary threats are increasingly moving beyond the military sphere and require an expanded understanding of security that encompasses political, economic, and social factors (Milenković i Subotić 2022, 52).

Within this expanded framework, political entities lacking full sovereignty may nonetheless develop distinct security perceptions and policy preferences. Issues such as environmental change, resource governance, and economic resilience can be framed as security concerns even in the absence of sovereign control over defense. This suggests that the capacity to perceive, define, and prioritize security issues may be analytically separable from the ability to provide security in the traditional sense.

The resulting gap between security perception and security provision challenges the conventional equation of national security with sovereign statehood. This gap is further reinforced at the regional level, where security dynamics are shaped through patterns of interdependence rather than purely national capabilities (Buzan and Wæver 2003, 44). This interdependence is further deepened by technological development and global power dynamics, which influence the redistribution of military and security capacities and alter the traditional structure of security in the international system (Miloradović 2023, 30; Vuletić 2025, 84–85). If security is understood as a multidimensional, socially constructed phenomenon rather than exclusively as a function of military power and state sovereignty, it becomes possible to identify different referent objects of security that transcend the traditional state-centric framework. The development of contemporary Security Studies, particularly through the broadening and deepening of the concept of security, has made it possible to regard not only states, but also individuals, social groups, nations, economic systems, regional communities, and the biosphere as referent objects of security (Buzan, Wæver and de Wilde 1998). In this context, the present paper proceeds from the assumption that certain non-sovereign or partially sovereign political entities, insofar as they possess a significant degree of autonomy and a specific geopolitical relevance,

may constitute a distinct category of referent objects of security, despite lacking full sovereignty in the classical state sense.

Beyond the state-centric perspective, regional governance frameworks further complicate the relationship between sovereignty and security. In the Arctic context, governance has evolved into a multilayered system characterized by cooperation, overlapping jurisdictions, and functional interdependence rather than strict sovereignty-based control (Young 2017, 14). This environment enables non-sovereign actors to participate in shaping security-relevant agendas, particularly in environmental protection and resource management. Consequently, security becomes embedded in governance structures that transcend traditional state boundaries (Keil and Knecht 2017, 6). Contemporary technological transformations further complicate this relationship, as they change how information is collected, processed, and used in security processes, which is clearly observable in modern armed conflicts (Vuletić 2011; Vuletić 2012). In particular, the application of artificial intelligence in military systems affects the acceleration of decision-making, increases dependence on complex technological infrastructures, and introduces new risks, including issues of reliability, accountability, and cyber vulnerability (Đorić i Glišin 2023, 61–65; Vuletić 2025, 94–95; Vuletić 2026, 63–66).

This relationship provides the foundation for the concept developed in this paper. By questioning the necessity of sovereignty as a precondition for national security, it becomes possible to explore alternative configurations in which security is partially externalized but internally articulated. Such configurations are not anomalies, but increasingly common features of the contemporary international system, particularly in regions characterized by asymmetrical power relations and complex governance arrangements.

Therefore, the relationship between sovereignty and national security should not be understood as fixed or absolute, but rather as contingent and variable. Recognizing this variability is a necessary step toward developing conceptual tools that capture the diversity of security practices beyond the traditional state-centric framework.

CONCEPTUALIZING SECONDARY NATIONAL SECURITY

The preceding discussion has demonstrated that the traditional linkage between national security and sovereignty is neither as stable nor as universal as often assumed. The fragmentation of sovereignty, the emergence of hierarchical security arrangements, and the widening of the security agenda collectively indicate that security can be conceptualized beyond the confines of fully sovereign statehood (Krasner 1999, 9; Lake 2009, 18; Buzan, Wæver and de Wilde 1998, 7). This perspective is further reinforced by arguments that modern statehood represents an ideal type, as many political entities operate under conditions of limited sovereignty and capacity (Risse 2013). Building on the above, this section introduces the concept of secondary national security.

At its core, secondary national security refers to a form of security that emerges in political entities that do not possess full sovereign control over the means of coercion, particularly in the domain of external defence, but nevertheless retain the institutional capacity to articulate their own security perceptions, interests, and priorities. In such contexts, security is partially or predominantly externalized, while its interpretation and political articulation remain, at least in part, internalized. Formally, secondary national security can be defined as a configuration in which a political entity lacking full sovereignty maintains autonomous security perceptions and policy preferences while simultaneously relying on an external actor to provide key security functions, above all defense (Wendt 1999, 92; Lake 2009, 35). Unlike the concept of societal security, in which the primary referent object is the collective identity of a social group or nation, the concept of secondary national security developed in this paper refers to institutionalized political entities that possess a certain degree of autonomy, but lack full sovereignty.

This definition rests on three constitutive elements. The absence of full sovereignty, particularly in the domain of external security, implies that political entities operating under conditions of secondary national security lack independent control over the use of military force in the international arena. Responsibility for defence usually rests with

a sovereign state or an international organization acting as a security guarantor. This reflects broader patterns of authority delegation and hierarchical ordering in international relations, where weaker actors accept asymmetric arrangements in exchange for protection (Lake 2009, 18).

The presence of autonomous security perception indicates that these political entities, despite their dependence on external actors for security provision, are not passive recipients of protection. They develop their own understandings of threats, vulnerabilities, and priorities, which may or may not align with those of the security guarantor. This reflects the broader insight that security is not an objective condition but a product of political articulation, whereby actors define what constitutes a threat (Wæver 1995, 55). This dimension draws on the Copenhagen School's emphasis on the discursive and political construction of security, where security issues are framed and prioritized through political processes (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 21). The importance of local actors is further emphasized by critiques of state-centric approaches to security governance, which show that domestic actors can shape security outcomes even under conditions of external dependence (Schroeder and Chappuis 2014, 134–135). This further reinforces the analytical distinction between the perception of security and its provision.

The partial internalization of security policy reflects broader patterns of governance in areas of limited statehood, where authority is not monopolized by a single actor but distributed across multiple levels and includes both state and non-state participants (Risse 2013). While key aspects of security provision remain externalized, political entities may exercise varying degrees of influence over how security issues are framed and addressed domestically. Such arrangements are not exceptional, but rather represent a widespread feature of the contemporary international system (Risse 2011, 6).

Taken together, these elements produce a hybrid configuration in which security perceptions and control over key security instruments are distributed between internal and external actors. This separation constitutes the defining feature of secondary national security and distinguishes it from both classical national security and other forms of dependent security arrangements. It is also characteristic of governance

in areas of limited statehood, where the provision of collective goods, including security, is carried out through complex interactions between domestic and external actors (Risse 2013). Such arrangements reflect broader patterns of interaction between these actors, through which security governance emerges via processes of negotiation, contestation, and adaptation rather than unilateral control (Schroeder and Chappuis 2014, 136–137).

The relevance of this concept is particularly evident in contexts where authority is distributed across multiple levels and among different actors. In the Arctic region, for example, institutional frameworks enable significant participation of non-sovereign entities in policymaking, including in areas with clear security implications (Young 2017, 52). This demonstrates that perceptions and articulations of security can persist even in the absence of full sovereign control over military capabilities. In such conditions, secondary national security should not be seen as an exception but rather as a common, structurally embedded feature of contemporary systems of governance (Keil and Knecht 2017, 11).

To more precisely determine its analytical position, secondary national security needs to be distinguished from related concepts. Unlike classical national security, in which the state defines threats, formulates policy, and possesses the means to implement it (Buzan 1991, 65), secondary national security implies a separation of these functions. Simultaneously, it differs from protectorate or colonial security arrangements, in which the role of domestic actors is minimal or highly constrained, and security is both defined and implemented by an external actor, leaving very limited space for autonomous perception and policy formation. By contrast, secondary national security presupposes the existence of a politically relevant entity capable of expressing its own security interests. This concept complements, rather than replicates, notions such as security dependence or reliance on alliances. While alliances imply cooperation between sovereign actors, secondary national security describes a more asymmetrical and institutionalized form of dependence. In this sense, it is closer to hierarchical security relationships, but with an emphasis on the role of internal actors (Lake 2009, 35).

Secondary national security is not an exception, but a phenomenon observable in various political contexts (Risse 2011, 10). This conceptualization has important implications for public policy analysis: it highlights the possibility of divergence between the security priorities of a political entity and those of an external guarantor, raises questions of accountability in multi-level security arrangements, and highlights the importance of security issues articulated within the competences of non-sovereign political entities. By introducing secondary national security as an analytical category, this paper expands the conceptual framework of security studies and offers an approach for analyzing security practices under conditions of shared or limited sovereignty. In the next chapter, this framework is applied to the case of Greenland.

GREENLAND AS A MODEL OF SECONDARY NATIONAL SECURITY

The case of Greenland provides a particularly suitable model for illustrating the concept of secondary national security. In this sense, Greenland is not only an empirical example but also a test of the analytical applicability of the proposed concept. As an autonomous territory within the Kingdom of Denmark, Greenland occupies a hybrid political position characterized by a high degree of internal self-government combined with structural dependence on an external actor for core security functions. This configuration closely corresponds to the defining elements outlined in the previous section.

Greenland exemplifies the absence of full sovereignty in the domain of external security. Under the constitutional arrangements of the Danish Realm, Denmark retains authority over defense and foreign policy, including the protection of Greenland's territory (Government of Denmark [GoD] 2009). Greenland lacks independent military capabilities and is not a sovereign actor in international security affairs. Instead, its external security is guaranteed through Denmark's defense policy and, indirectly, through Denmark's participation in broader security frameworks. This institutional arrangement reflects a clear case of externalized security provision, in which the means of coercion are controlled by a sovereign guarantor rather than by the political entity

itself. This externalization has deep historical roots. During the Cold War, Greenland constituted a critical component of the United States' polar strategy, particularly through the establishment of Thule Air Base, which served as a key forward operating and staging site for strategic air operations (Petersen 2011, 90–91), thereby reinforcing the long-standing external structuring of its security.

Despite this structural dependence, Greenland demonstrates a distinct and increasingly articulated security perception. Local political actors actively participate in debates on resource governance, climate change, and the geopolitical implications of Arctic development. This focus is closely linked to the economic and political importance of natural resources, which are widely perceived as a key basis for reducing dependence on external actors and achieving greater autonomy (Mortensen 2014, 94–95). These issues are increasingly viewed not only as economic or environmental challenges, but also as matters of long-term security in the context of autonomy, sustainability, and external influence. This is particularly evident in light of the growing importance of critical minerals and the vulnerability of supply chains, which increasingly connect resource governance with questions of national security in the Arctic context (Schwartz and Baskaran 2026, 1). The exploitation of mineral resources is especially regarded as a pathway toward economic self-sufficiency and a reduction of dependence on Danish financial support (Mortensen 2014, 96–97). This perspective is further reinforced by the strategic importance of rare earth elements and critical minerals, which are playing an increasingly important role in the development of advanced technologies, the energy transition, and supply chain resilience, thereby elevating resource exploitation from the level of economic activity to the level of strategic security (Schwartz and Baskaran 2026, 1–2). Greenland's growing participation in paradiplomatic activities further demonstrates its capacity to act within international relations, although Denmark formally retains authority over foreign and security policy. Paradiplomacy, understood as the participation of sub-state actors in international relations, represents a mechanism through which Greenland articulates its security and political interests, particularly in areas such as resource governance, environmental protection, and regional cooperation (Ackrén 2014, 42–43).

Greenland demonstrates a partial internalization of security policy in areas falling within its autonomous competencies. While Denmark retains formal authority over defense, Greenland exercises significant control over areas such as natural resource management, environmental policy, and aspects of economic development, each of which carries important security implications (Rahbek-Clemmensen 2017, 55). In this sense, security governance is functionally divided: military security remains externalized, while broader security dimensions are domestically managed (Gad et al. 2024, 229–230). The interaction between these elements produces a configuration in which security is neither fully external nor fully internal, but rather distributed across different levels of authority. This distribution generates both opportunities and constraints. It is also reflected in Greenland's increasing awareness of its international role and its political aspiration toward greater autonomy, including the long-term possibility of statehood (Ackrén 2014, 43). On the one hand, reliance on an external security guarantor reduces the burden of maintaining independent military capabilities, which may be economically and politically unsustainable for small or non-sovereign entities. On the other hand, it limits the political entity's ability to respond independently to external threats, particularly when its security priorities diverge from those of the guarantor.

Greenland's position within the broader Arctic governance framework further reinforces its role as a case of secondary national security. As Arctic governance increasingly operates through cooperative and multi-level mechanisms rather than strict territorial control, Greenland participates in shaping agendas related to climate change, resource extraction, and regional development (Young 2017, 89). In addition, the opening of new Arctic shipping routes and access to previously inaccessible resources further enhance Greenland's strategic relevance, linking environmental change to evolving security dynamics (Schwartz and Baskaran 2026, 2–3), and reinforcing the role of non-sovereign actors in shaping security outcomes within multi-level governance frameworks.

This potential divergence is a central feature of secondary national security. In the case of Greenland, such differences are most likely to emerge in areas such as resource exploitation, environmental

protection, or the presence of external actors. While Denmark's security policy is shaped by broader strategic considerations, including alliance commitments and international obligations, Greenland's security concerns are more closely tied to local conditions and long-term autonomy. This creates a layered security environment in which multiple security logics coexist and occasionally compete. Such divergence is rooted in competing understandings of political entity and identity, which remain internally contested and continuously negotiated within Greenlandic society (Gad 2017, 106), thereby reinforcing the structural separation between security perception and security provision. Moreover, it is reinforced by a broader political strategy that intentionally downplays security issues to preserve room for maneuver in economic and foreign policy domains (Gad et al. 2024, 231–232).

Importantly, the Greenland case also demonstrates that secondary national security is dynamic rather than static. As political autonomy evolves and external conditions change, the balance between internal perception and external provision may shift. Increased autonomy may lead to stronger articulation of independent security preferences, while changes in the strategic environment may alter the nature of dependence on the security guarantor. In this sense, secondary national security should be understood as a relational and evolving configuration rather than a fixed institutional arrangement. This perspective enables a more nuanced understanding of security practices beyond the traditional state-centric model and sets the stage for examining the broader implications of such arrangements for security policy.

IMPLICATIONS FOR SECURITY POLICY

The concept of secondary national security carries several important implications for both analysis and the practice of security policy. By identifying configurations in which political entities articulate their own security priorities despite lacking full control over the means to implement them, this concept challenges state-centric assumptions and underscores the need for more nuanced approaches under conditions of partial sovereignty and structural dependence.

Secondary national security underscores the potential divergence between a political entity's security priorities and those of its external

security guarantor. In traditional models, national security policy is assumed to reflect a unified set of interests defined and implemented by a sovereign state. However, in contexts such as Greenland, security preferences are shaped by local conditions, economic priorities, and societal concerns that may differ significantly from those of the guarantor state. This reflects a broader pattern observed among small political entities, which often rely on external security guarantees while maintaining distinct policy preferences shaped by their specific vulnerabilities and structural constraints (Thorhallsson 2018, 21). Such divergence can generate tensions in areas such as resource governance, environmental protection, and engagement with external actors, requiring policymakers to account for multiple layers of security interests within a single political framework.

The concept highlights the issue of accountability in multi-layered security arrangements. When security outcomes result from interactions between internal and external actors, it becomes less clear who is responsible for both successes and failures. External guarantors may retain formal authority over defense, while local authorities manage key aspects of non-military security. This division can produce accountability gaps, particularly in crises where rapid decision-making is required. The diffusion of authority across multiple levels complicates traditional mechanisms of democratic control and responsibility (Risse 2011, 12).

Secondary national security highlights the possibility that political entities lacking full sovereignty may nevertheless serve as relevant referent objects and actors in security. Under conditions in which security is partially or predominantly externalized, such entities still retain the capacity to articulate their own security perceptions, define priorities, and participate in shaping security policies. In this way, the concept of secondary national security points to the possibility of an institutional separation between the perception of security and control over the means of its provision. These domains become central to local understandings of security and may shape long-term strategic behavior more significantly than traditional defense considerations. This aspect is consistent with the broader trend of expanding the security agenda, in which non-military threats are increasingly recognized

as central to stability and well-being (Buzan, Wæver and de Wilde 1998, 7).

The concept has implications for the design of security partnerships and governance arrangements. External guarantors must balance the provision of effective security with respect for the political entity's autonomy. Over-centralization of decision-making risks undermining local legitimacy, while excessive decentralization may weaken strategic coherence. Effective policy, therefore, requires institutionalized mechanisms for consultation, coordination, and the incorporation of local security perspectives into broader strategic frameworks.

Secondary national security raises questions about the evolution of political status and strategic autonomy. As political entities gain greater autonomy, their security preferences may become more distinct and assertive, potentially leading to the renegotiation of existing arrangements. Conversely, changes in the external security environment may reinforce dependence on the guarantor. Security arrangements should therefore be understood as dynamic rather than fixed, requiring continuous adaptation to shifting political and strategic conditions.

This concept suggests that secondary national security is not limited to a single case, but can be applied to a wider range of political entities, including autonomous territories (e.g., Greenland, Faroe Islands), states in free association (e.g., Palau), and other forms of non-sovereign governance (e.g., Hong Kong). Recognizing this broader applicability enables comparative analysis and supports the development of more generalizable policy frameworks. Taken together, these implications indicate that security policy in contexts of incomplete sovereignty cannot be adequately understood or managed through traditional state-centric models alone. Instead, it requires an approach that acknowledges the coexistence of multiple actors, levels of authority, and security dimensions.

The case of Greenland also reflects broader transformations in Arctic governance, in which security is increasingly shaped by cooperative frameworks rather than unilateral state action. This suggests that security policy must account not only for state actors but also for non-sovereign entities participating in governance processes (Young 2017, 102). In such environments, secondary national security provides

a useful analytical lens for understanding how security is negotiated, distributed, and implemented across different levels of authority (Keil and Knecht 2017, 17).

CONCLUSION

The paper examines the relationship between sovereignty and national security by questioning the assumption that one necessarily depends on the other. Drawing on insights from security studies and international relations theory, it shows that contemporary political realities increasingly challenge the traditional state-centric framework. In response to this challenge, the paper introduces the concept of secondary national security, defined as a configuration in which a political entity lacking full sovereignty retains autonomous security perceptions and policy preferences while simultaneously relying on an external actor to provide key security functions. This concept encompasses a hybrid form of security in which security perceptions and control over key security capacities are institutionally separated, yet politically interconnected.

The case of Greenland illustrates how this configuration operates in practice. Greenland demonstrates that even in the absence of full sovereignty, political entities may develop autonomous security perceptions and priorities while remaining structurally dependent on an external guarantor for the provision of defence. This example highlights the analytical value of distinguishing between different dimensions of security, as well as the need to recognize the variability of sovereignty.

The broader implications of the concept extend beyond the specific case examined in this paper. Secondary national security provides a framework for analyzing a range of political entities that do not neatly fit into traditional categories of sovereign states or dependent territories. It also offers insights into the challenges of governance, accountability, and policy coordination in multi-layered security arrangements, where authority is dispersed, and outcomes are shaped through interaction rather than centralized control.

From a theoretical perspective, the concept contributes to the ongoing effort to expand the analytical boundaries of security studies. By decoupling national security from full sovereignty, it opens

space for the study of security practices in contexts that have been relatively neglected in the literature, including autonomous territories, associated states, and other forms of limited statehood. At the same time, it emphasizes the importance of integrating constructivist and institutionalist approaches to adequately capture the complex relationship among authority, actors, and security.

From a public policy perspective, the research findings point to the need for more flexible and context-sensitive approaches to security governance. Decision-makers must take into account the coexistence of multiple actors and levels of authority, as well as potential divergences between local security perceptions and security arrangements provided by an external guarantor. This underscores the importance of developing consultation mechanisms, adaptable institutional arrangements, and the inclusion of non-sovereign actors in security-related decision-making.

The concept points to the dynamic nature of such arrangements. Secondary national security is not a static condition but evolves in response to changes in political autonomy, strategic environment, and governance structures. As a result, security relationships between political entities and external guarantors are likely to remain fluid, requiring continuous adjustment and renegotiation.

In conclusion, national security should not be understood as a fixed attribute of sovereign statehood, but as a variable and context-dependent phenomenon. Recognizing the existence of secondary forms of national security is a necessary step toward developing a more comprehensive and empirically grounded understanding of security in the contemporary international system. Simultaneously, this concept provides a foundation for future research focused on analyzing how different configurations of authority and dependence shape security practices across various political contexts.

REFERENCES

- Ackrén, Maria. 2014. "Greenlandic Paradiplomatic Relations." In *Security and Sovereignty in the North Atlantic*, ed. Lassi Heininen, 42–61. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Buzan, Barry. 1991. *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*. Boulder: Lynne Rienner.

- Buzan, Barry, and Ole Wæver. 2003. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry, Ole Wæver, and Jaap de Wilde. 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner.
- Gad, Ulrik Pram. 2017. "What Kind of Nation State Will Greenland Be?" *Politik* 20 (3): 104–120. DOI: 10.7146/politik.v20i3.97156.
- Gad, Ulrik Pram, Sophie Rud, Marc Jacobsen, and Rasmus Kjærgaard Rasmussen. 2024. "Greenland's Desecuritization of Security and Defense." In *Greenland in Arctic Security: (De)securitization Dynamics under Climatic Thaw and Geopolitical Freeze*, eds. Marc Jacobsen, Ole Wæver, and Ulrik Pram Gad, 227–252. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Government of Denmark [GoD], Act on Greenland Self-Government *Act No. 473, June 12, 2009*, <https://english.stm.dk/media/4vgewyoh/gl-selvstyrellov-uk.pdf>, Last accessed 10 April, 2026.
- Đorić, Marija, i Vanja Glišin. 2023. „Upotreba veštačke inteligencije u rusko-ukrajinskom ratu.” *Politika nacionalne bezbednosti* 25 (2): 59–76. DOI: 10.5937/pnb25-47369.
- Keil, Kathrin, and Sebastian Knecht, eds. 2017. *Governing Arctic Change: Global Perspectives*. London: Palgrave Macmillan.
- Krasner, Stephen D. 1999. *Sovereignty: Organized Hypocrisy*. Princeton: Princeton University Press.
- Lake, David A. 2009. *Hierarchy in International Relations*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Milenković, Miloš R., i Milovan R. Subotić. 2022. „Nevojni aspekti strateškog odvrćanja.” *Vojno delo* 74 (4): 52–63. DOI: 10.5937/vojdelo2204052M.
- Miloradović, Nenad M. 2023. „Savremeni izazovi bezbednosti i njihov uticaj na rast vojne potrošnje i budžeta za razvoj i nabavku naoružanja i vojne opreme.” *Vojno delo* 75 (3): 30–47. DOI: 10.5937/vojdelo2303030M.
- Mortensen, Bent Ole Gram. 2014. "The Quest for Resources – the Case of Greenland." *Journal of Military and Strategic Studies* 15 (2): 93–128.
- Petersen, Nikolaj. 2011. "SAC at Thule: Greenland in the U.S. Polar Strategy." *Journal of Cold War Studies* 13 (2): 90–115. DOI: 10.1162/JCWS_a_00138.

- Proroković, Dušan, i Marko Parezanović. 2023. „Veštačka inteligencija i psihološko-propagandne operacije u kontekstu ugrožavanja nacionalne bezbednosti.” *Politika nacionalne bezbednosti* 25 (2): 13–32. DOI: 10.5937/pnb25-46741.
- Rahbek-Clemmensen, Jon. 2017. “The Arctic and the Future of Security Studies.” *International Affairs* 93 (1): 43–61. DOI: 10.1093/ia/iix013.
- Risse, Thomas. 2011. *Governance without a State? Policies and Politics in Areas of Limited Statehood*. New York: Columbia University Press.
- Risse, Thomas. 2013. “Governance under Limited Sovereignty.” In *Back to Basics: State Power in a Contemporary World*, eds. Martha Finnemore and Judith Goldstein, 78–104. Oxford: Oxford University Press.
- Schroeder, Ursula C., and Fairlie Chappuis. 2014. “New Perspectives on Security Sector Reform: The Role of Local Agency and Domestic Politics.” *International Peacekeeping* 21 (2): 133–148. DOI: 10.1080/13533312.2014.910401.
- Schwartz, Meredith, and Gracelin Baskaran. 2026. “Greenland, Rare Earths, and Arctic Security.” *Center for Strategic and International Studies*. January 8, 2026. <https://www.csis.org/analysis/greenland-rare-earths-and-arctic-security>.
- Thorhallsson, Baldur. 2018. “Studying Small States: A Review.” *Small States & Territories* 1 (1): 17–34.
- Vuletić, Dejan. 2011. *Odbrana od pretnji u sajber prostoru*. Beograd: Institut za strategijska istraživanja.
- Vuletić, Dejan. 2012. *Bezbednost u sajber prostoru*. Beograd: Medija centar „Odbrana”.
- Vuletić, Dejan. 2025. „Značaj novih tehnologija u vojnom obrazovanju oficira.” *Politika nacionalne bezbednosti* 30 (3): 83–102. DOI: 10.5937/pnb30-57896.
- Vuletić, Dejan. 2026. „Primena veštačke inteligencije u savremenim vojnim sistemima.” *Vojno delo* 78 (1): 63–76. DOI: 10.5937/vojdelo2601063V.
- Walt, Stephen M. 1991. “The Renaissance of Security Studies.” *International Studies Quarterly* 35 (2): 211–239. DOI: 10.2307/2600471.
- Waltz, Kenneth N. 1979. *Theory of International Politics*. Reading, MA: Addison-Wesley.

- Wæver, Ole. 1995. "Securitization and Desecuritization." In *On Security*, ed. Ronnie D. Lipschutz, 46–87. New York: Columbia University Press.
- Wendt, Alexander. 1999. *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Young, Oran R. 2017. *Governing the Arctic: From Cold War Theater to Mosaic of Cooperation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Дејан Вулетих*

*Институт за стратегијска истраживања,
Универзитет одбране, Београд, Република Србија*

СЕКУНДАРНА НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ: СТУДИЈА СЛУЧАЈА ГРЕНЛАНДА**

Резиме

У овом раду се испитује однос између суверености и националне безбедности доводећи у питање претпоставку да једно нужно зависи од другог. Ослањајући се на увиде из студија безбедности и теорије међународних односа, посебно конструктивистичке и институционалистичке приступе, рад развија концепт секундарне националне безбедности као аналитички оквир за разумевање безбедности у контекстима ограничене суверености и спољне зависности. Овај концепт се односи на конфигурацију у којој политички ентитет нема пуну суверену контролу над средствима принуде, посебно у домену спољне одбране, али ипак задржава способност да артикулише сопствене безбедносне перцепције, приоритете и политичке преференције. У таквим аранжманима, обезбеђивање безбедности је екстернализовано ка сувереном гаранту, док интерпретација и политичка артикулација безбедности остају бар делимично интернализоване. Ово доводи до хибридне структуре у којој су перцепција и обезбеђивање безбедности институционално раздвојени, али политички међусобно повезани. Методолошки, истраживање комбинује концептуалну анализу са квалитативном студијом случаја Гренланда као аутономне територије у оквиру Краљевине Данске. Овај случај показује на који начин се безбедност може концептуализовати и практиковати у одсуству пуне суверености. Иако Данска задржава формалну

* Имејл адреса: dejan.vuletic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0001-9496-2259.

** Чланак је резултат рада на пројекту Института за стратегијска истраживања „Промене у стратегијском окружењу Републике Србије – трендови и импликација од значаја за националну безбедност и одбрану” (ISI/DH/2/26–28).

надлежност над одбраном и спољном политиком, Гренланд све више развија сопствене безбедносне перцепције и политичке приоритете у областима као што су управљање ресурсима, заштита животне средине и климатске промене. Ове области се све више посматрају као кључне за дугорочну безбедност, посебно у контексту економске аутономије и стратешког позиционирања у Арктику. Резултати истраживања показују да политички ентитети без независних војних капацитета нису само пасивни примаоци безбедности, већ активни актери у обликовању безбедносних агенди. Случај Гренланда илуструје да национална безбедност може настати кроз вишеслојне управљачке аранжмане у којима је ауторитет расподељен између домаћих и спољних актера. Истовремено, такви аранжмани стварају потенцијалне тензије између локалних безбедносних приоритета и приоритета спољног гаранта, нарочито у областима као што су експлоатација ресурса, еколошка политика и односи са спољним актерима. У раду се закључује да националну безбедност не треба разумети као фиксно својство суверене државности, већ као варијабилан и контекстуално условљен феномен. Раздвајањем безбедности од пуне суверености, концепт секундарне националне безбедности проширује аналитички домет студија безбедности и пружа користан оквир за анализу безбедносних пракси у условима ограничене државности. Шире посматрано, он указује на потребу за флексибилним и контекстуално осетљивим приступима управљању безбедношћу који узимају у обзир коегзистенцију више актера, нивоа власти и димензија безбедности.

Кључне речи: секундарна национална безбедност, сувереност, ограничена државност, управљање безбедношћу, Гренланд, безбедносне перцепције, екстернализација безбедности.

* This paper was received on April 29, 2026, and accepted for publication at the Editorial Board meeting on May 12, 2026.

*Дејан Вулетих**

*Институт за стратегијска истраживања, Универзитет
одбране, Београд, Република Србија*

СЕКУНДАРНА НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ: СТУДИЈА СЛУЧАЈА ГРЕНЛАНДА**

Сажетак

У овом раду се испитује однос између суверености и националне безбедности доводећи у питање претпоставку да једно нужно зависи од другог. Циљ овог рада је концептуализација секундарне националне безбедности у оквиру ширих теоријских поставки Копенхашке школе безбедности (*the Copenhagen School*) и схватања суверенитета Стивена Краснера (*Stephen Krasner*), као и примена овог концепта као аналитичког оквира у квалитативној студији случаја Гренланда. Анализа показује да национална безбедност може постојати и у одсуству пуне суверености кроз конфигурацију у којој је пружање безбедности екстернализовано, док перцепција безбедности и артикулација остају интернализоване. Случај Гренланда илуструје како политички ентитети без сопствених војних капацитета ипак развијају аутономне безбедносне перцепције и политичке приоритете. Разматрани случај показује да перцепција и пружање безбедности могу бити институционално раздвојени, али политички међусобно повезани. У раду се закључује да национална безбедност није стално и унапред дато својство суверене државе, већ променљив

* Имејл адреса: dejan.vuletic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0001-9496-2259.

** Чланак је резултат рада на пројекту Института за стратегијска истраживања „Промене у стратегијском окружењу Републике Србије – трендови и импликација од значаја за националну безбедност и одбрану” (IS/DH/2/26–28).

и контекстом условљен феномен. Због тога, концепт секундарне националне безбедности нуди користан аналитички оквир за проучавање безбедносних пракси у условима ограничене државности.

Кључне речи: секундарна национална безбедност, сувереност, ограничена државност, управљање безбедношћу, Гренланд, безбедносне перцепције, екстернализација безбедности.

УВОД

Концепт националне безбедности дуго је посматран као неодојив од суверене државе. Одређени класични и савремени приступи у студијама безбедности полазе од претпоставке да држава, као политички ентитет који врши врховну власт над одређеном територијом и становништвом, представља примарни референтни објекат и главног носиоца безбедности (Buzan 1991, 65; Walt 1991, 212). У оквиру овог приступа, сувереност није само правни атрибут, већ и практични предуслов за формулисање и спровођење политике националне безбедности, пре свега због своје повезаности са монополом над легитимном употребом силе.

Међутим, развој савремених студија безбедности, нарочито након проширења и продубљења концепта безбедности и појаве критичких приступа, проширио је спектар референтних објеката безбедности, који поред државе могу обухватати и појединце, друштвене групе, нације, регионалне заједнице, економске системе, па чак и биосферу (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998). У том контексту, рад полази од претпоставке да одређени несuverени или делимично суверени политички ентитети такође могу представљати значајне референтне објекте безбедности у условима геополитичког надметања и стратешке зависности. Концепт секундарне националне безбедности уводи се као аналитички оквир за разумевање ових конфигурација.

Ипак, развој савремених међународних односа све више доводи у питање ову претпоставку. Ширење структура глобалног управљања, пораст броја политички аутономних територија и растућа сложеност безбедносне међузависности довели су до појаве политичких ентитета који се не уклапају у потпуности у

традиционални модел суверене државе (Lake 2009, 18). Иако такви ентитети често немају сопствене војне капацитете нити потпуну контролу над спољном безбедношћу, они ипак развијају сопствене безбедносне перцепције, приоритете и политичке преференције.

Ова очигледна неусклађеност између политичке власти и безбедносних капацитета отвара кључно аналитичко питање: да ли национална безбедност може постојати у одсуству пуне суверености? У овом раду се полази од становишта да национална безбедност не представља нужно функцију пуне суверености, већ резултат специфичних институционалних и политичких конфигурација.

Као одговор на ово питање, рад уводи концепт секундарне националне безбедности. Овај појам означава облик безбедности који настаје унутар политичких ентитета који не поседују пуну суверену власт, посебно у домену одбране, али ипак задржавају способност да дефинишу и остварују сопствене безбедносне интересе. У таквим конфигурацијама, пружање безбедности је бар делимично екстернализовано, најчешће гарантовано од стране суверене државе, док перцепција и артикулација безбедности у значајној мери остају интернализоване.

У раду се, као илустративан пример, анализира Гренланд, аутономна територија у оквиру Краљевине Данске. Гренланд представља посебно погодан пример због комбинације високог степена унутрашње самоуправе, одсуства сопствених војних капацитета и све већег значаја у арктичком региону (Rahbek-Clemmensen 2017, 55). Иако Данска формално задржава надлежност над одбраном и спољном политиком, Гренланд све више развија сопствене ставове о питањима као што су безбедност ресурса, климатске промене и геополитичко позиционирање.

Рад је структуриран у неколико целина. Најпре се разматра теоријски однос између суверености и националне безбедности, уз указивање на његове основне претпоставке и ограничења. Затим се развија концепт секундарне националне безбедности као посебна аналитичка категорија. Тај оквир се потом примењује на случај Гренланда, како би се показало на који начин се безбедност може концептуализовати и практиковати у условима непотпуне суверености. У завршном делу разматрају се шире импликације овог концепта за политику безбедности, нарочито у контексту малих политичких ентитета, аутономних региона и

других облика зависних безбедносних аранжмана. Полазећи од преиспитивања традиционалног изједначавања националне безбедности са сувереном државом, рад уводи концепт секундарне националне безбедности као нову аналитичку категорију, настојећи да допринесе јаснијем и потпунијем разумевању безбедности у савременим међународним односима.

НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ И СУВЕРЕНОСТ: ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ

Концепт националне безбедности историјски је тесно повезан са појмом суверености, будући да се држава у значајном делу литературе о безбедности и међународним односима посматра као примарни носилац и гарант безбедности (Waltz 1979; Buzan 1991; Krasner 1999). У оквиру класичног вестфалског оквира, држава се схвата као врховна политичка власт над одређеном територијом, која поседује и право и способност да обезбеди сопствену безбедност (Krasner 1999, 20). Сувереност подразумева не само формалну независност, већ и ефективну контролу над унутрашњим и спољним безбедносним функцијама, укључујући организацију и употребу војне силе.

У традиционалним студијама безбедности овај однос се ретко доводи у питање. Како истиче Бери Бузан (*Barry Buzan*), држава истовремено делује као референтни објекат безбедности и као њен примарни носилац, чиме се учвршћује аналитички оквир у којем је национална безбедност и дефинисана и условљена државном сувереношћу (Buzan 1991, 65). Слично томе, Стивен Волт (*Stephen Walt*) наглашава да је суштина студија безбедности у проучавању претњи по државу, посебно у војној сфери, што додатно учвршћује централно место суверености (Walt 1991, 212). У условима анархичне структуре међународних односа, безбедносне перцепције и интерпретације претњи остају у значајној мери условљене позицијом и интересима актера, што додатно наглашава релативност и контекстуалност безбедности (Proroković i Parezanović 2023, 13–14). Међутим, ова перспектива остаје ограничена јер полази од претпоставке институционалне потпуности државе, што није примењиво на бројне савремене политичке ентитете.

Међутим, ова конвенционална повезаност почива на скупу имплицитних претпоставки које су све више доведене у питање. Она полази од тога да држава има монопол над легитимном употребом силе на својој територији, претпоставља да држава поседује институционалне капацитете да безбедносне перцепције преведе у политике и деловање, и третира суверенитет као недељив и функционално свеобухватан. Иако ове претпоставке могу важити у случају потпуно консолидованих држава, оне су мање применљиве на растући број политичких ентитета које карактеришу делимичан суверенитет, ограничени капацитети или спољна зависност.

Као одговор на ове изазове, савремена литература из области међународних односа све више указује на варијабилност и фрагментацију суверености. Стивен Краснер разликује више димензија суверености (унутрашњу, међузависну, међународноправну...) показујући да државе често немају потпуну контролу у свим овим областима (Krasner 1999, 9). Ова концептуална подела омогућава анализу политичких ентитета који имају власт у појединим доменима, али је у другим немају.

У том контексту, Дејвид Лејк (*David Lake*) уводи концепт хијерархије у међународним односима и указује да односи међу политичким јединицама нису увек засновани на потпуној анархији. Уместо тога, између држава и подређених ентитета могу се успоставити односи власти и зависности, посебно у области безбедности (Lake 2009, 18). У таквим аранжманима, слабији актери често уступају или делегирају поједине аспекте своје безбедности снажнијим актерима у замену за заштиту, што доводи до структурних асиметрија. Ова перспектива је посебно важна за разумевање аутономних територија и несувверених политичких ентитета. Иако такви ентитети обично немају сопствене војне капацитете и ослањају се на спољне актере у погледу одбране, они задржавају одређени степен политичке аутономије и унутрашњег управљања. Због тога заузимају хибридну позицију у међународном систему, између пуне суверености и потпуне зависности.

Истовремено, ширење безбедносне агенде изван војног домена додатно усложњава однос између суверености и безбедности. Такозвано „проширење” студија безбедности, повезано са Копенхашком школом, уводи додатне секторе као

што су економска, еколошка и друштвена безбедност (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 7). Ово шире разумевање помера фокус са искључиве заштите територије ка сложенијем скупу рањивости и претњи, од којих многе не захтевају традиционалне војне капацитете да би биле артикулисане или управљане. Овај тренд потврђују и домаћа истраживања која указују да савремене претње све више излазе из оквира војне сфере и захтевају проширено разумевање безбедности, које обухвата политичке, економске и друштвене факторе (Milenković i Subotić 2022, 52).

У оквиру овако проширеног приступа, политички ентитети без пуне суверености ипак могу развијати сопствене безбедносне перцепције и политичке преференције. Питања као што су климатске промене, управљање ресурсима и економска отпорност могу се артикулисати као безбедносна чак и у одсуству суверене контроле над одбраном. То указује да се способност да се уоче, дефинишу и приоритизују безбедносна питања може аналитички одвојити од способности да се безбедност обезбеди у традиционалном смислу.

Настали јаз између безбедносне перцепције и пружања безбедности доводи у питање традиционално изједначавање националне безбедности са сувереном државом. Овај јаз је додатно изражен на регионалном нивоу, где се безбедносна динамика обликује кроз обрасце међузависности, а не искључиво кроз националне капацитете (Buzan and Wæver 2003, 44). Ову међузависност додатно продубљује технолошки развој и глобална динамика моћи, који утичу на редистрибуцију војних и безбедносних капацитета и мењају традиционалну структуру безбедности у међународном систему (Miloradović 2023, 30; Vuletić 2025, 84–85). Уколико се безбедност посматра као вишедимензионалан и друштвено конструисан феномен, а не искључиво као функција војне моћи и државне суверености, могуће је идентификовати различите референтне објекте безбедности који превазилазе традиционални државоцентрични оквир. Развој савремених студија безбедности, посебно кроз проширење и продубљење концепта безбедности, омогућио је да се као референтни објекти безбедности посматрају не само државе, већ и појединци, друштвене групе, нације, економски системи, регионалне заједнице и биосфера (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998). У том контексту, овај рад полази од претпоставке да

и одређени несамоостални или ограничено суверени политички ентитети, уколико располажу значајним степеном аутономије и специфичним геополитичким значајем, могу представљати специфичну категорију референтних објеката безбедности, иако не располажу пуном сувереношћу у класичном државном смислу.

Изван државно-центричне перспективе, регионални оквири управљања додатно усложњавају однос између суверености и безбедности. У арктичком контексту, управљање се развило у вишеслојни систем обележен сарадњом, преклапајућим надлежностима и функционалном међузависношћу, уместо строгом контролом заснованом на суверености (Young 2017, 14). Такав амбијент омогућава несувереним актерима да учествују у обликовању политика које имају безбедносне импликације, посебно у областима као што су заштита животне средине и управљање ресурсима. Сходно томе, безбедност се све више уграђује у управљачке структуре које превазилазе традиционалне државне границе (Keil and Knecht 2017, 6). Савремене технолошке трансформације додатно усложњавају овај однос, јер мењају начин прикупљања, обраде и употребе информација у безбедносним процесима, што се јасно уочава и у савременим оружаним сукобима (Vuletić 2011; Vuletić 2012). Посебно, примена вештачке интелигенције у војним системима утиче на убрзавање доношења одлука, повећање зависности од комплексних технолошких инфраструктура и појаву нових ризика, укључујући питања поузданости, одговорности и сајбер рањивости (Đorić i Glišin 2023, 61–65; Vuletić 2025, 94–95; Vuletić 2026, 63–66).

Тај однос представља основу за концепт који се развија у овом раду. Преиспитивањем неопходности суверености као предуслова за националну безбедност, отвара се простор за анализу алтернативних конфигурација у којима је безбедност делимично екстернализована, али интерно артикулисана. Такве конфигурације не представљају изузетак, већ све чешће обележје савременог међународног система, посебно у регионима обележеним асиметричним односима моћи и сложеним управљачким аранжманима.

Због тога, однос између суверености и националне безбедности не треба посматрати као фиксну и апсолутну категорију, већ као променљиву и контекстуално условљену. Препознавање ове варијабилности представља неопходан корак

ка развоју нових концептуалних алата способних да обухвате разноврсност безбедносних пракси изван традиционалног државно-центричног оквира.

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА СЕКУНДАРНЕ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Претходна расправа је показала да традиционална веза између националне безбедности и суверености није ни толико стабилна ни универзална како се често претпоставља. Фрагментација суверености, појава хијерархијских безбедносних аранжмана и проширење безбедносне агенде заједно указују да се безбедност може концептуализовати и изван оквира пуне суверене државности (Krasner 1999, 9; Lake 2009, 18; Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 7). Ова перспектива је додатно ојачана аргументима да савремена државност представља идеални тип јер бројни политички ентитети делују у условима ограничене суверености и капацитета (Risse 2013). Полазећи од наведеног, у овом делу рада уводи се концепт секундарне националне безбедности.

У својој основи, секундарна национална безбедност односи се на облик безбедности који се јавља у политичким ентитетима који немају пуну суверену контролу над средствима принуде, посебно у домену спољне одбране, али ипак задржавају институционалну способност да артикулишу сопствене безбедносне перцепције, интересе и приоритете. У таквим контекстима, пружање безбедности је делимично или претежно екстернализовано, док интерпретација и политичка артикулација безбедности остају, бар делимично, интернализоване. Формално, секундарна национална безбедност може се дефинисати као конфигурација у којој политички ентитет без пуне суверености задржава аутономне безбедносне перцепције и политичке преференције, док се истовремено ослања на спољног актера у погледу пружања кључних безбедносних функција, пре свега одбране (Wendt 1999, 92; Lake 2009, 35). За разлику од концепта друштвене безбедности, у којем је референтни објекат пре свега колективни идентитет друштвене групе или нације, концепт секундарне националне безбедности у овом раду односи се на институционализоване политичке ентитете који поседују одређени степен аутономије, али не и пуну сувереност.

Ова дефиниција почива на три конститутивна елемента. Одсуство пуне суверености, посебно у домену спољне безбедности, подразумева да политички ентитети који делују у условима секундарне националне безбедности не поседују независну контролу над употребом војне силе у међународној арени. Одговорност за одбрану обично припада сувереној држави или међународној организацији која делује као гарант безбедности. Ово одражава шире обрасце делегирања ауторитета и хијерархијског уређења у међународним односима, где слабији актери прихватају асиметричне аранжмане у замену за заштиту (Lake 2009, 18).

Присуство аутономне безбедносне перцепције указује на то да ови политички ентитети, упркос зависности од спољних актера у погледу пружања безбедности, нису пасивни примаоци заштите. Они развијају сопствена разумевања претњи, рањивости и приоритета, која се могу, али и не морају поклапати са ставовима гаранта безбедности. Ово одражава шири увид да безбедност није објективно стање, већ производ политичке артикулације, у којој актери дефинишу шта представља претњу (Wæver 1995, 55). Ова димензија се ослања на приступ Копенхашке школе, који наглашава дискурзивну и политичку конструкцију безбедности, где се безбедносна питања обликују и приоритизују кроз политичке процесе (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 21). Значај улоге локалних актера додатно је истакнут критикама државоцентричних приступа управљању безбедношћу, које показују да домаћи актери могу обликовати безбедносне исходе чак и у условима спољне зависности (Schroeder and Charpuis 2014, 134–135). Ово додатно учвршћује аналитичку разлику између безбедносне перцепције и пружања безбедности.

Делимична интернализација безбедносне политике одражава шире обрасце управљања у подручјима ограничене државности, где ауторитет није монополизован од стране једног актера, већ је распоређен на више нивоа и укључује и државне и недржавне учеснике (Risse 2013). Иако кључни аспекти пружања безбедности остају екстернализовани, политички ентитети могу остваривати различит степен утицаја на то како се безбедносна питања уоквирују и решавају на унутрашњем плану. Такви аранжмани нису изузетак, већ представљају распрострањено обележје савременог међународног система (Risse 2011, 6).

Посматрани заједно, ови елементи производе хибридну конфигурацију у којој су безбедносне перцепције и контрола над кључним средствима безбедности распоређене између унутрашњих и спољних актера. Ово раздвајање представља кључну одлику секундарне националне безбедности и разликује је од класичне националне безбедности, као и од других облика зависних безбедносних аранжмана. Оно је такође карактеристично за управљање у условима ограничене државности, где се обезбеђивање колективних добара, укључујући безбедност, одвија кроз сложене интеракције између домаћих и спољних актера (Risse 2013). Такви аранжмани одражавају шире обрасце интеракције између ових актера, у оквиру којих се безбедносно управљање развија кроз процесе преговарања, оспоравања и прилагођавања, а не кроз једнострано деловање (Schroeder and Chappuis 2014, 136–137).

Релевантност овог концепта посебно долази до изражаја у окружењима у којима је власт расподељена између више нивоа и различитих актера. У арктичком региону, на пример, институционални оквири омогућавају значајно учешће несувверених ентитета у обликовању политика, укључујући и оне са јасним безбедносним импликацијама (Young 2017, 52). То показује да перцепција и артикулација безбедности могу постојати и без пуне суверене контроле над војним капацитетима. У таквим условима, секундарна национална безбедност не представља изузетак, већ уобичајену и структурно уграђену карактеристику савремених система управљања (Keil and Knecht 2017, 11).

Да би се прецизније одредила њена аналитичка позиција, секундарну националну безбедност потребно је разграничити од сродних појмова. За разлику од класичне националне безбедности, у којој држава дефинише претње, формулише политику и располаже средствима за њено спровођење (Buzan 1991, 65), секундарна национална безбедност подразумева раздвајање ових функција. Истовремено, она се разликује и од протекторатских или колонијалних безбедносних аранжмана, у којима је улога домаћих актера минимална или снажно ограничена, а безбедност је дефинисана и спроведена од стране спољног актера, уз веома мали простор за самосталну перцепцију и обликовање политика. Насупрот томе, секундарна национална безбедност подразумева постојање политички релевантног ентитета који је способан да

изрази сопствене безбедносне интересе. Овај концепт допуњује, али не понавља, појмове као што су безбедносна зависност или ослањање на савезе. Док савези подразумевају сарадњу између суверених актера, секундарна национална безбедност описује асиметричнији и институционализованији облик зависности. У том смислу, она је ближа хијерархијским безбедносним односима, али са нагласком на улози унутрашњих актера (Lake 2009, 35).

Секундарна национална безбедност није изузетак, већ појава која се може уочити у различитим политичким контекстима (Risse 2011, 10). Ова концептуализација има важне импликације за анализу јавних политика: указује на могућност разилажења између безбедносних приоритета политичког ентитета и спољног гаранта, отвара питања одговорности у вишеслојним безбедносним аранжманима и указује на значај безбедносних питања која се артикулишу у оквиру надлежности несuverених политичких ентитета. Увођењем секундарне националне безбедности као аналитичке категорије, рад проширује концептуални оквир студија безбедности и нуди приступ за анализу безбедносних пракси у условима подељене или ограничене суверености. У наредном поглављу, овај оквир се примењује на случај Гренланда.

ГРЕНЛАНД КАО МОДЕЛ СЕКУНДАРНЕ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Случај Гренланда представља изузетно погодан модел за илустрацију концепта секундарне националне безбедности. У том смислу, Гренланд није само емпиријски пример, већ тест аналитичке применљивости предложеног концепта. Као аутономна територија у оквиру Краљевине Данске, Гренланд заузима хибридную политичку позицију коју карактерише висок степен унутрашње самоуправе у комбинацији са структурном зависношћу од спољног актера у погледу кључних безбедносних функција. Ова конфигурација у великој мери одговара дефинишућим елементима изложеним у претходном делу.

Гренланд представља јасан пример одсуства пуне суверености у домену спољне безбедности. Према уставним аранжманима Данског краљевства, Данска задржава надлежност над одбраном и спољном политиком, укључујући и заштиту територије Гренланда (Government of Denmark [GoD] 2009).

Гренланд не поседује сопствене војне капацитете и није суверени актер у међународним безбедносним односима. Уместо тога, његова спољна безбедност обезбеђује се кроз одбрамбену политику Данске и, посредно, кроз њено учешће у ширим безбедносним оквирима. Ова институционална поставка представља јасан пример екстернализованог пружања безбедности, у којем средства принуде контролише суверени гарант, а не политички ентитет. Ова екстернализација има дубоке историјске корене. Током Хладног рата, Гренланд је био кључна компонента поларне стратегије Сједињених Америчких Држава, нарочито кроз успостављање ваздухопловне базе Туле, која је служила као важна напредна оперативна и логистичка тачка за стратешке ваздушне операције (Petersen 2011, 90–91), чиме је додатно учвршћена спољна структура његове безбедности.

Упркос овој структурној зависности, Гренланд показује изразиту и све артикулисанију безбедносну перцепцију. Локални политички актери активно учествују у расправама о управљању ресурсима, климатским променама и геополитичким импликацијама развоја Арктика. Овај фокус је уско повезан са економским и политичким значајем природних ресурса, који се широко доживљавају као кључна основа за смањење зависности од спољних актера и постизање веће аутономије (Mortensen 2014, 94–95). Ова питања се све чешће не посматрају само као економски или еколошки изазови, већ и као питања дугорочне безбедности у контексту аутономије, одрживости и спољног утицаја. То је посебно видљиво у светлу растућег значаја критичних минерала и рањивости ланаца снабдевања, који управљање ресурсима све више повезују са питањима националне безбедности у арктичком контексту (Schwartz and Baskaran 2026, 1). Експлоатација минералних ресурса посебно се посматра као пут ка економској самодовољности и смањењу зависности од финансијске подршке Данске (Mortensen 2014, 96–97). Ова перспектива је додатно ојачана стратешким значајем ретких земљаних елемената и критичних минерала, који имају све већу улогу у развоју напредних технологија, енергетској транзицији и отпорности ланаца снабдевања, чиме се експлоатација ресурса уздиже са нивоа економске активности на ниво стратешке безбедности (Schwartz and Baskaran 2026, 1–2). Све веће учешће Гренланда у парадипломатским активностима указује на његову

способност деловања у међународним односима, иако Данска формално задржава надлежност над спољном и безбедносном политиком. Парадипломатија, схваћена као учешће подржавних актера у међународним односима, представља механизам кроз који Гренланд артикулише своје безбедносне и политичке интересе, посебно у областима као што су управљање ресурсима, заштита животне средине и регионална сарадња (Askén 2014, 42–43).

Гренланд показује делимичну интернализацију безбедносне политике у областима које су у оквиру његове аутономне надлежности. Док Данска задржава формалну надлежност над одбраном, Гренланд има значајну контролу над областима као што су управљање природним ресурсима, еколошка политика и поједини аспекти економског развоја, од којих сваки има важне безбедносне импликације (Rahbek-Clemmensen 2017, 55). У том смислу, управљање безбедношћу је функционално подељено: војна безбедност остаје екстернализована, док се шире димензије безбедности управљају на унутрашњем нивоу (Gad et al. 2024, 228–230). Интеракција ових елемената доводи до конфигурације у којој безбедност није ни потпуно спољна ни потпуно унутрашња, већ је расподељена на различите нивое власти. Ова расподела ствара и могућности и ограничења. Она се такође огледа у растућој свести Гренланда о сопственој међународној улози и тежњи ка већој аутономији, укључујући и дугорочну могућност стицања државности (Askén 2014, 43). Са једне стране, ослањање на спољног гаранта безбедности смањује терет одржавања сопствених војних капацитета, што може бити економски и политички неодрживо за мале или несуверене ентитете. Са друге стране, оно ограничава способност политичког ентитета да самостално реагује на спољне претње, посебно када се њени безбедносни приоритети разликују од приоритета гаранта.

Позиција Гренланда у оквиру ширег арктичког система управљања додатно потврђује његову улогу као примера секундарне националне безбедности. Како се управљање Арктиком све више одвија кроз сарадњу и вишеслојне механизме, уместо кроз строгу територијалну контролу, Гренланд активно учествује у обликовању политика које се односе на климатске промене, експлоатацију ресурса и регионални развој (Young 2017, 89). Поред тога, отварање нових поморских рута и приступ раније недоступним ресурсима додатно повећавају стратешку

релевантност Гренланда, повезујући климатске промене са новим безбедносним динамикама (Schwartz and Baskaran 2026, 2–3), и јачајући улогу несувверених актера у обликовању безбедносних исхода у оквиру вишеслојних система управљања.

Ова потенцијална разилажења представљају кључну одлику секундарне националне безбедности. У случају Гренланда, она се најчешће испољавају у областима као што су експлоатација ресурса, заштита животне средине или присуство спољних актера. Док је безбедносна политика Данске обликована ширим стратешким разматрањима, укључујући савезничке обавезе и међународне ангажмане, безбедносна питања Гренланда више су усмерене на локалне услове и дугорочну аутономију. То доводи до слојевитог безбедносног окружења у којем коегзистирају различите логике безбедности, које се повремено могу и сукобљавати. Ова разилажења су укоренења у различитим схватањима политичког ентитета и идентитета, који остају предмет унутрашњих расправа и континуираних преговора у гренландском друштву (Gad 2017, 106), чиме се додатно потврђује структурна раздвојеност између безбедносне перцепције и пружања безбедности. Штавише, она су појачана и широм политичком стратегијом у којој се безбедносна питања намерно умањују како би се очувао простор за маневар у економској и спољној политици (Gad et al. 2024, 231–232).

Важно је нагласити да случај Гренланда показује да секундарна национална безбедност није статично стање, већ динамичан процес. Како се политичка аутономија развија и спољни услови мењају, равнотежа између унутрашње перцепције и спољног обезбеђивања може се померати. Повећање аутономије може довести до јачег артикулисања независних безбедносних преференција, док промене у стратешком окружењу могу изменити степен зависности од гаранта безбедности. У том смислу, секундарну националну безбедност треба разумети као релациони и еволутивни образац, а не као фиксни институционални аранжман. Ова перспектива омогућава нијансираније разумевање безбедносних пракси изван традиционалног државно-центричног модела и поставља основу за разматрање ширих импликација оваквих аранжмана за политику безбедности.

ИМПЛИКАЦИЈЕ ЗА ПОЛИТИКУ БЕЗБЕДНОСТИ

Концепт секундарне националне безбедности има више значајних импликација како за анализу, тако и за праксу безбедносне политике. Идентификовањем конфигурација у којима политички ентитети артикулишу сопствене безбедносне приоритете, иако не располажу пуном контролом над средствима њиховог спровођења, овај концепт доводи у питање државно-центричне претпоставке и указује на потребу за нијансиранијим приступима у условима делимичне суверености и структурне зависности.

Секундарна национална безбедност указује на потенцијално разилажење између безбедносних приоритета политичких ентитета и приоритета спољног гаранта безбедности. У традиционалним моделима, претпоставља се да политика националне безбедности одражава јединствен скуп интереса које дефинише и спроводи суверена држава. Међутим, у контекстима као што је Гренланд, безбедносне преференције обликују локални услови, економски приоритети и друштвене потребе, које се могу значајно разликовати од приоритета гаранта. Ово одражава шири образац присутан код малих политичких ентитета, који се често ослањају на спољне безбедносне гаранције, али истовремено задржавају посебне политичке преференције обликоване сопственим рањивостима и структурним ограничењима (Thorhallsson 2018, 21). Таква разилажења могу довести до тензија у областима као што су управљање ресурсима, заштита животне средине и односи са спољним актерима, што захтева да доносиоци одлука узму у обзир више нивоа безбедносних интереса у оквиру једног политичког система.

Концепт указује на питање одговорности у вишеслојним безбедносним аранжманима. Када безбедносни исходи произилазе из интеракције унутрашњих и спољних актера, постаје мање јасно ко сноси одговорност за успехе и неуспехе. Спољни гаранتي могу задржати формалну надлежност над одбраном, док локалне власти управљају кључним аспектима невојне безбедности. Ова подела може довести до „празнина у одговорности”, нарочито у кризним ситуацијама које захтевају брзо доношење одлука. Распршивање власти на више нивоа отежава традиционалне механизме демократске контроле и одговорности (Risse 2011, 12).

Секундарна национална безбедност скреће пажњу на могућност да и политички ентитети без пуне суверености делују као релевантни референтни објекти и актери безбедности. У условима у којима је пружање безбедности делимично или претежно екстернализовано, такви ентитети ипак задржавају способност да артикулишу сопствене безбедносне перцепције, дефинишу приоритете и учествују у обликовању безбедносних политика. На тај начин, концепт секундарне националне безбедности указује на могућност институционалног раздвајања између безбедносне перцепције и контроле над кључним безбедносним капацитетима. Ове области постају централне за локално разумевање безбедности и могу имати већи утицај на дугорочно стратешко понашање од традиционалних одбрамбених питања. Тај аспект је у складу са ширим трендом проширења безбедносне агенде, у којем се невојне претње све више препознају као кључне за стабилност и благостање (Buzan, Wæver, and de Wilde 1998, 7).

Концепт има импликације за дизајн безбедносних партнерстава и управљачких аранжмана. Спољни гаранти морају да уравнотеже пружање ефикасне безбедности са поштовањем аутономије политичког ентитета. Прекомерна централизација одлучивања може угрозити локални легитимитет, док прекомерна децентрализација може ослабити стратешку кохерентност. Стога је за ефикасну политику неопходно успостављање институционализованих механизма консултација, координације и укључивања локалних безбедносних перспектива у шире стратешке оквире.

Секундарна национална безбедност отвара питања еволуције политичког статуса и стратешке аутономије. Како политички ентитети стичу већи степен аутономије, њихове безбедносне преференције могу постати израженије и самосталније, што може довести до преиспитивања постојећих аранжмана. Са друге стране, промене у спољном безбедносном окружењу могу појачати зависност од гаранта. Стога се безбедносни аранжмани морају посматрати као динамични, а не фиксни, и захтевају континуирано прилагођавање променљивим политичким и стратешким условима.

Овај концепт указује да секундарна национална безбедност није ограничена на један случај, већ се може применити на шири спектар политичких ентитета, укључујући аутономне територије

(нпр. Гренланд, Фарска острва), државе у слободној асоцијацији (нпр. Палау) и друге облике несuverеног управљања (нпр. Хонг Конг). Препознавање ове шире применљивости омогућава компаративну анализу и доприноси развоју општијих оквира за политику безбедности. Сагледане у целини, ове импликације указују да се политика безбедности у условима непотпуне суверености не може адекватно разумети нити водити искључиво кроз традиционалне државно-центричне моделе. Уместо тога, потребан је приступ који препознаје коегзистенцију више актера, нивоа власти и димензија безбедности.

Случај Гренланда такође одражава шире трансформације у управљању Арктиком, где се безбедност све више обликује кроз оквире сарадње, а не кроз једнострано деловање држава. То указује да политика безбедности мора узети у обзир не само државне актере, већ и несuverене ентитете који учествују у процесима управљања (Young 2017, 102). У таквим условима, секундарна национална безбедност представља користан аналитички оквир за разумевање начина на који се безбедност преговара, расподељује и спроводи на различитим нивоима власти (Keil and Knecht 2017, 17).

ЗАКЉУЧАК

У раду је анализиран однос између суверености и националне безбедности доводећи у питање претпоставку да једно нужно зависи од другог. Ослањајући се на увиде из студија безбедности и теорије међународних односа, указано је да савремене политичке реалности све више доводе у питање традиционални државно-центрични оквир. Као одговор на овај изазов, у раду се уводи концепт секундарне националне безбедности, дефинисан као конфигурација у којој политички ентитет без пуне суверености задржава аутономне безбедносне перцепције и политичке преференције, док се истовремено ослања на спољног актера у погледу пружања кључних безбедносних функција. Овај концепт обухвата хибридни облик безбедности у којем су безбедносне перцепције и контрола над кључним безбедносним капацитетима институционално раздвојене, али политички међусобно повезане.

Случај Гренланда коришћен је као илустрација начина на који ова конфигурација функционише у пракси. Гренланд показује

да и у одсуству пуне суверености политички ентитети могу развијати специфичне безбедносне приоритете, посебно у невојним доменима, док истовремено остају структурно зависне од спољног гаранта у погледу одбране. Овај пример наглашава аналитичку вредност разликовања различитих димензија безбедности, као и потребу за препознавањем варијабилности суверености.

Шире импликације овог концепта превазилазе конкретан случај анализиран у раду. Секундарна национална безбедност представља оквир за проучавање различитих политичких ентитета који се не могу једноставно сврстати у категорије суверених држава или зависних територија. Она такође пружа увид у изазове управљања, одговорности и координације политика у вишеслојним безбедносним аранжманима, у којима је власт распршена, а исходи се обликују кроз интеракцију, а не централизовану контролу.

Са теоријског становишта, концепт доприноси настојањима да се прошире аналитичке границе студија безбедности. Раздвајањем националне безбедности од пуне суверености, он отвара простор за проучавање безбедносних пракси у контекстима који су до сада били релативно запостављени у литератури, укључујући аутономне територије, придружене државе и друге облике ограничене државности. Истовремено, наглашава значај интеграције конструктивистичких и институционалистичких приступа како би се адекватно обухватио сложен однос између власти, актера и безбедности.

Са становишта јавних политика, резултати истраживања указују на потребу за флексибилнијим и контекстуално осетљивим приступима управљању безбедношћу. Доносиоци одлука морају узети у обзир коегзистенцију више актера и нивоа власти, као и могућа разилажења између локалних безбедносних перцепција и безбедносних решења која обезбеђује спољни гарант. То подразумева значај развоја механизма консултација, прилагодљивих институционалних решења и укључивања несuverених актера у процесе доношења одлука релевантних за безбедност.

Истовремено, концепт указује на динамичну природу оваквих аранжмана. Секундарна национална безбедност није статично стање, већ се развија као одговор на промене у степену политичке аутономије, стратешком окружењу и структурама управљања. Као последица тога, безбедносни односи између

политичких ентитета и спољних гараната остају променљиви и подложни континуираним прилагођавањима и преговарањима.

На крају, националну безбедност не треба посматрати као фиксно својство суверене државе, већ као варијабилан и контекстуално условљен феномен. Препознавање постојања секундарних облика националне безбедности представља неопходан корак ка развоју свеобухватнијег и емпиријски утемељеног разумевања безбедности у савременом међународном систему. Истовремено, овај концепт поставља основу за будућа истраживања усмерена на анализу начина на који различите конфигурације власти и зависности обликују безбедносне праксе у различитим политичким контекстима.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Ackrén, Maria. 2014. "Greenlandic Paradiplomatic Relations." In *Security and Sovereignty in the North Atlantic*, ed. Lassi Heininen, 42–61. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Buzan, Barry. 1991. *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*. Boulder: Lynne Rienner.
- Buzan, Barry, and Ole Wæver. 2003. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry, Ole Wæver, and Jaap de Wilde. 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner.
- Gad, Ulrik Pram. 2017. "What Kind of Nation State Will Greenland Be?" *Politik* 20 (3): 104–120. DOI: 10.7146/politik.v20i3.97156.
- Gad, Ulrik Pram, Sophie Rud, Marc Jacobsen, and Rasmus Kjærgaard Rasmussen. 2024. "Greenland's Desecuritization of Security and Defense." In *Greenland in Arctic Security: (De)securitization Dynamics under Climatic Thaw and Geopolitical Freeze*, eds. Marc Jacobsen, Ole Wæver, and Ulrik Pram Gad, 227–252. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Government of Denmark [GoD], Act on Greenland Self-Government *Act No. 473, June 12, 2009*, <https://english.stm.dk/media/4vgewyoh/gl-selvstyrellov-uk.pdf>, Last accessed 10 April, 2026.
- Dorić, Marija, i Vanja Glišin. 2023. „Uпотреба вештаčke интелигенције у руско-украјинском рату.” *Politika nacionalne bezbednosti* 25 (2): 59–76. DOI: 10.5937/pnb25-47369.

- Keil, Kathrin, and Sebastian Knecht, eds. 2017. *Governing Arctic Change: Global Perspectives*. London: Palgrave Macmillan.
- Krasner, Stephen D. 1999. *Sovereignty: Organized Hypocrisy*. Princeton: Princeton University Press.
- Lake, David A. 2009. *Hierarchy in International Relations*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Milenković, Miloš R., i Milovan R. Subotić. 2022. „Nevojni aspekti strateškog odvrćanja.” *Vojno delo* 74 (4): 52–63. DOI: 10.5937/vojdelo2204052M.
- Miloradović, Nenad M. 2023. „Savremeni izazovi bezbednosti i njihov uticaj na rast vojne potrošnje i budžeta za razvoj i nabavku naoružanja i vojne opreme.” *Vojno delo* 75 (3): 30–47. DOI: 10.5937/vojdelo2303030M.
- Mortensen, Bent Ole Gram. 2014. “The Quest for Resources – the Case of Greenland.” *Journal of Military and Strategic Studies* 15 (2): 93–128.
- Petersen, Nikolaj. 2011. “SAC at Thule: Greenland in the U.S. Polar Strategy.” *Journal of Cold War Studies* 13 (2): 90–115. DOI: 10.1162/JCWS_a_00138.
- Proroković, Dušan, i Marko Parezanović. 2023. „Veštačka inteligencija i psihološko-propagandne operacije u kontekstu ugrožavanja nacionalne bezbednosti.” *Politika nacionalne bezbednosti* 25 (2): 13–32. DOI: 10.5937/pnb25-46741.
- Rahbek-Clemmensen, Jon. 2017. “The Arctic and the Future of Security Studies.” *International Affairs* 93 (1): 43–61. DOI: 10.1093/ia/iix013.
- Risse, Thomas. 2011. *Governance without a State? Policies and Politics in Areas of Limited Statehood*. New York: Columbia University Press.
- Risse, Thomas. 2013. “Governance under Limited Sovereignty.” In *Back to Basics: State Power in a Contemporary World*, eds. Martha Finnemore and Judith Goldstein, 78–104. Oxford: Oxford University Press.
- Schroeder, Ursula C., and Fairlie Chappuis. 2014. “New Perspectives on Security Sector Reform: The Role of Local Agency and Domestic Politics.” *International Peacekeeping* 21 (2): 133–148. DOI: 10.1080/13533312.2014.910401.
- Schwartz, Meredith, and Gracelin Baskaran. 2026. “Greenland, Rare Earths, and Arctic Security.” *Center for Strategic and International Studies*. January 8, 2026. <https://www.csis.org/analysis/greenland-rare-earths-and-arctic-security>.

- Thorhallsson, Baldur. 2018. "Studying Small States: A Review." *Small States & Territories* 1 (1): 17–34.
- Vuletić, Dejan. 2011. *Odbrana od pretnji u sajber prostoru*. Beograd: Institut za strategijska istraživanja.
- Vuletić, Dejan. 2012. *Bezbednost u sajber prostoru*. Beograd: Medija centar „Odbrana”.
- Vuletić, Dejan. 2025. „Značaj novih tehnologija u vojnom obrazovanju oficira.” *Politika nacionalne bezbednosti* 30 (3): 83–102. DOI: 10.5937/pnb30-57896.
- Vuletić, Dejan. 2026. „Primena veštačke inteligencije u savremenim vojnim sistemima.” *Vojno delo* 78 (1): 63–76. DOI: 10.5937/vojdela 2601063V.
- Walt, Stephen M. 1991. "The Renaissance of Security Studies." *International Studies Quarterly* 35 (2): 211–239. DOI: 10.2307/2600471.
- Waltz, Kenneth N. 1979. *Theory of International Politics*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Wæver, Ole. 1995. "Securitization and Desecuritization." In *On Security*, ed. Ronnie D. Lipschutz, 46–87. New York: Columbia University Press.
- Wendt, Alexander. 1999. *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Young, Oran R. 2017. *Governing the Arctic: From Cold War Theater to Mosaic of Cooperation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dejan Vuletić*

*Strategic Research Institute, University of Defence,
Belgrade, Republic of Serbia*

SECONDARY NATIONAL SECURITY: A CASE STUDY OF GREENLAND**

Resume

This paper examines the relationship between sovereignty and national security, questioning the assumption that they depend on one another. Building on insights from security studies and international relations theory, particularly constructivist and institutionalist approaches, the paper develops the concept of *secondary national security* as an analytical framework for understanding security in contexts of limited sovereignty and external dependence. The concept refers to a configuration in which a political entity lacks full sovereign control over the means of coercion, especially in the domain of external defense, yet retains the capacity to articulate its own security perceptions, priorities, and policy preferences. In such arrangements, security provision is externalized to a sovereign guarantor, while the interpretation and political articulation of security remain at least partially internalized. This results in a hybrid structure in which the perception and provision of security are institutionally separated but politically interconnected. Methodologically, the study combines conceptual analysis with a qualitative case study of Greenland as an autonomous territory within the Kingdom of Denmark. The case demonstrates how security can be conceptualized and practiced in the absence of full sovereignty. Although Denmark retains formal authority over defense and foreign policy, Greenland increasingly develops its own security perceptions and policy priorities regarding resource governance, environmental protection, and climate change. These areas are framed as central to long-term security, especially in the context of economic autonomy and strategic positioning in the Arctic. The findings show that political

* E-mail address: dejan.vuletic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0001-9496-2259.

** This article is the result of the work on the project “Changes in the Strategic Environment of the Republic of Serbia – Trends and Implications Relevant to National Security and Defense” of the Strategic Research Institute (ISI/DH/2/26–28).

entities without independent military capabilities are not merely passive recipients of security, but active agents in shaping security agendas. The Greenland case illustrates that national security can emerge through multi-level governance arrangements in which authority is distributed across domestic and external actors. At the same time, such arrangements create potential tensions between local security priorities and those of the external guarantor, particularly over resource exploitation, environmental policy, and engagement with external powers. The paper concludes that national security should not be understood as a fixed attribute of sovereign statehood, but as a variable and context-dependent phenomenon. By decoupling security from full sovereignty, the concept of secondary national security expands the analytical scope of security studies and provides a useful framework for examining security practices in conditions of limited statehood. More broadly, it highlights the need for flexible, context-sensitive approaches to security governance that account for the coexistence of multiple actors, levels of authority, and security dimensions.

Keywords: secondary national security, sovereignty, limited statehood, security governance, Greenland, security perceptions, externalization of security.

* Овај рад је примљен 29. априла 2026. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 12. маја 2026. године.